

سببیت در حقوق

(حقوق کیفری)

اثر:

ا.ج. ال. ای. هارت استاد کرسی فلسفه حقوق دانشگاه آکسفورد
تونی هونوره استاد فلسفه حقوق دانشگاه آکسفورد

برگردان

دکتر حسین آقایی نیا

عضو هیئت علمی دانشگاه تهران

با همکاری

علی صابری تولانی

حبیب امامی ارندی

فاطمه موسوی خوشدل

سرشناسه : اقراج ال ای هارت و تونی هونوره
 عنوان و نام پدیدآور : سببیت در حقوق (حقوق کیفری) / برگردان حسین
 آقایانی، علی صابری تولایی، حبیب امامی آرندی، فاطمه موسوی خوشندل
 مشخصات نشر : تهران: نشر میزان، ۱۳۸۹
 مشخصات ظاهری : ۲۷۲ ص
 فروست : نشر میزان ۴۲۵
 شابک : 978-964-511-244-6
 وضعیت فهرست نویسی : فیفا
 موضوع : علت قریب (حقوق)
 موضوع : حقوق کیفری
 شناسه افزوده : آقایانی، حسین، ۱۳۲۳ - مترجم
 رده بندی کنگره : ۹۲۰/۹۲۰/۲
 رده بندی دیویی : ۳۴۶/۰۳۲
 شماره کتابشناسی ملی : ۹۶۱۱۲۰۲

۴۲۵

نشر میزان

سببیت در حقوق

حقوق کیفری

برگردان: دکتر حسین آقایانی

با همکاری

علی صابری تولایی

حبیب امامی آرندی

فاطمه موسوی خوشندل

چاپ اول: تابستان ۱۳۸۹

قیمت: ۵۰۰۰ تومان

شماره: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۶۷-۹۶۴-۵۱۱-۲۴۴-۶

فروشگاه مرکزی: خ انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، ابتدای خ فخرآزی، پلاک ۸۳، تلفن ۶۶۳۶۷۷۷۰

واحد پخش و فروش: خیابان سمیه، بین مفتح و فرصت، پلاک ۱۰۴، تلفن ۸۸۳۲۹۵۲۹-۳۱

دفتر مرکزی: خیابان ایرانشهر جنوبی، جنب مسجدجلیلی، بن بست قره گزلو، پلاک ۱، واحد ۶، تلفن ۸۸۳۰۶۲۰۲

فهرست مطالب

بخش نخست، تحلیل مفاهیم سببی

فصل نخست، تمهیدات فلسفی	۱۱
(۱) خصوصیت و عمومیت	۱۱
(۲) هیوم و میل	۱۸
(۳) معایب تحلیل میل	۲۸
فصل دوم، علّیت و عقل سلیم	۳۳
(۱) تنوع مفاهیم علّی	۳۳
(۲) علّت و معلول: مفهوم اصلی	۳۶
(۳) علّیت و تبیین علّی	۴۱
الف) شرایط عادی و غیرعادی	۴۳
ب) رفتار ارادی	۵۲
(۴) تعمیم علّی	۵۵
(۵) تعاملات بین فردی: دلایل و علل	۶۳
مصادیق ترکیبی و بینابین	۷۱
(۶) فرصت‌ها	۷۳

بخش دوم، گامان لا

فصل دوازدهم، حقوق کیفری: سبب صدمه	۷۷
(۱) رفتار ارادی	۷۹
آن‌گاه که اقدام نخست برای تحقق صدمه کافی باشد	۸۴
رفتار غیرارادی	۸۴
اجبار بدنی	۸۴
مراقبت از خود	۸۵
حفاظت از اموال	۹۰

جلوگیری از کشف جرم	۹۰
تعهدات قانونی	۹۲
تعهدات اخلاقی	۹۲
تصادف	۹۳
بی‌مبالاتی	۹۴
اقدامات بدون تأمل	۹۴
اقدامات اشخاص فاقد اهلیت	۹۵
مجانین	۹۶
فشار روانی درحالت بیماری	۹۶
منافع مکتسب	۹۸
(۲) امور غیرعادی	۱۰۱
اوضاع و وقایع مادی	۱۰۱
تقارن‌ها	۱۰۳
اوضاع و احوال موجود	۱۰۴
تسریع جزئی مرگ	۱۰۶
سایر انواع شرایط	۱۰۹
استقلال سببی	۱۱۱
رفتار حیوان	۱۱۱
رفتار غیرارادی اما غیرعادی انسان	۱۱۳
تقارن	۱۱۴
رفتار وابسته	۱۱۵
(۳) اسباب مُعین (کمکی)	۱۱۶
(۴) بی‌مبالاتی پزشک یا بزه‌دیده	۱۱۹
سوءدرمان	۱۲۰
عدم مراقبت مناسب بزه‌دیده از خود	۱۲۶
امتناع از درمان	۱۲۹

فصل سیزدهم. حقوق کیفری: تسبیب، اغواء، اجازه دادن و یاری دیگران در ارتکاب رفتار	۱۳۵
۱) مجرم اصلی	۱۳۶
اغوای دیگری به ایراد صدمه	۱۳۶
قتل	۱۳۶
فریب	۱۳۸
«تسبیب» در ارتکاب رفتار توسط دیگری؛ جرائم مختلف مقرر در قانون موضوعه	۱۴۱
قوانینی که تسبیب را ممنوع می کند	۱۴۴
تسبیب و ترک فعل	۱۴۷
قوانینی که تسبیب در ارتکاب رفتاری خاص را ضروری می دانند	۱۵۳
ایجاد موقعیت ارتکاب افعال زیان بار یا نامشروع	۱۵۴
اجازه دادن، روا دانستن و ممانعت نکردن از ارتکاب افعال زیان بار	۱۵۸
۲) همکاری در ارتکاب جرم	۱۶۰
تحریک	۱۶۲
یاری رساندن	۱۷۲
تشویق	۱۷۴
همکاری مستقل	۱۷۵
فصل چهاردهم. سببیت و اصول مجازات	۱۷۹
۱) رابطه سببیت و انتساب	۱۸۳
۲) پیش نویس قانون جزای گونه آمریکا	۱۸۸
مسئولیت مطلق	۲۰۳
۳) حدود مسئولیت کیفری	۲۰۳

بخش سوم. نظریه های سببیت در کشورهای اروپای قاره ای

فصل شانزدهم. نظری سببیت خاص و نظریه شروط	۲۰۹
نظریه های سببیت خاص و عام	۲۱۲

۲۱۷.....	(۱) نظریه‌های سببیت خاص
۲۱۷.....	سبب ضروری
۲۲۰.....	سبب مؤثر و شبیه آن
۲۲۶.....	(۲) ظهور نظریه شروط
۲۳۱.....	(۳) مفهوم شرط
۲۳۲.....	الف) مجموعه شروط
۲۳۳.....	ب) مشکل ترک
۲۳۷.....	ج) تعریف (توصیف) نتیجه
۲۴۳.....	د) تعریف شرط
۲۴۳.....	ه) روند حذف و جایگزینی
۲۴۷.....	و) جمع اسباب
۲۵۰.....	ز) تعاملات انسانی
۲۵۱.....	ح) اثبات در تحقیقات فرضی
۲۵۲.....	(۴) روش شناسایی اسباب و شروط
۲۵۳.....	مداخلات حائل ارادی

مقدمه:

کتاب سببیت در حقوق اثر H. L. A. Hart و Tony Honoré اساتید ممتاز دانشگاه آکسفورد انگلیس در رشته فلسفه حقوق است که تدریس بخش کیفری آن را برای مقاطع ارشد و دکتری، طی ده سال گذشته بر عهده داشته‌ام. بدون تردید، بحث سببیت در حقوق را باید از پیچیده‌ترین مباحث علم حقوق دانست و شاید همین پیچیدگی‌ها باعث شده که در کشور ما نیز آثار مربوط به سببیت اعم از تدوین یا ترجمه، در مقایسه با سایر عناوین حقوق کیفری رقم قابل توجهی نباشد. آثار گذشتگان نیز بیشتر یا به طرح و بررسی مصادیق اختصاص یافته و یا به اجمال به بررسی ماهوی بعضی دیدگاه‌ها پرداخته است و این نقصان به وضوح در قوانین نیز کاملاً مشهود است. انگیزه انتخاب این کتاب برای تدریس و ترجمه دو مقطع ارشد و دکتری کمک به حل مشکل در حد توانایی بوده و امیدوارم گامی در این راستا برداشته باشیم.

انتخاب دانشجویان دوره دکتری حقوق جزا و جرم‌شناسی دانشگاه تهران، آقایان حبیب امامی و علی صابری‌تولانی و نیز سرکار خانم فاطمه موسوی خوشدل کارشناس - ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی دانشگاه تهران به لحاظ توانایی‌های علمی، علاقه وافر و شوق آنان به پژوهش از یک‌سو و عزم جدی اینجانب در شرکت دادن استعداد های درخشان در فعالیت‌های پژوهشی از سوی دیگر بوده است و از اینکه در انجام این مهم توفیق حاصل شد خدا را شاکرم. در پایان از همه ارجمندانی که زحمت مطالعه این کتاب را متحمل خواهند شد استدعا دارم مترجمین را از راهنمایی‌های خود محروم نسازند.

ضمناً لازم می‌دانم از زحمات سرکار خانم موسوی خوشدل در امر ویرایش، تنظیم و یکسان سازی تمامی اثر تشکر و قدر دانی نمایم.

دکتر حسین آقایی‌نیا

دانشیار دانشگاه تهران

بهار ۱۳۸۹

H-AGHAENIA@YAHOO.COM